

UOT:82.

MİSTİK KOROĞLU, YOXSA REAL TARİXİ QƏHRƏMAN**Bədalov Nicat Murad oğlu****BDU-nin Qazax filialı****bedelovnicat98@gmail.com**

Xülasə: Məqalədə Koroğlu şəxsiyyəti geniş aspektdə təhlil olunmuşdur. Bəzi tarixi mənbələrə müraciət edərək Koroğlunun tarixi, yoxsa aşıqların yaratdığı adi dastan qəhrəmanı olduğunu sübut etmək üçün “Koroğlu” dastanının iki nüsxəsində tədqiqat işi aparılıb. Türk mənbələri ardıcıl şəkildə tədqiq edilmiş və ümumiləşdirmələr aparılmışdır. Paris və Azərbaycan nüsxələri müqayisəli şəkildə nümayiş etdirilmişdir. Nüsxələri təhlil etdikcə açıq-aydın görmək olur ki, Koroğlu həqiqətən tarixi şəxsiyyət olmuşdur, amma necə öldüyünü söyləmək olduqca çətinidir.

Açar sözlər: Koroğlu, dastan, tarixiqəhrəman, tarixi mənbələr, Paris nüsxəsi, Azərbaycan nüsxəsi.

Ключевые слова: Кероглу, эпос, исторический герой, исторические источники, парижская копия, азербайджанская копия.

Key words: Koroglu, epic, historical hero, historical sources, Paris, Azerbaijan, copy

Azərbaycan xalqının yaratdığı, uzun illər göz bəbəyi kimi qoruduğu dastanlarımızdan bir də “Koroğlu” dastanıdır. “Koroğlu” dastanı əsrlərdən-əsrə, nəsillərdən-nəsilə keçərək bu gün ki, günümüzdə formalaşan ədəbi bir abidədir. “Koroğlu” dastanının əsas qəhrəmanı olan Koroğlu tarixi şəxsiyyətdirmi?, yoxsa Azərbaycan xalqının yaratdığı adi bir dastan qəhrəmanıdır? Koroğlunun adı Cəlalilər hərəkatı ilə bağlıdır. Bu hərəkat Türkiyədə başlayıb və sonra bir çox ölkələrə yayılmışdır. Bəzi tədqiqatçılar Cəlali Koroğlunu türk (Türkiyə qəhrəmanı) kimi, bəziləri isə Azərbaycan qəhrəmanı kimi qələmə vermişlər. “Koroğlu” eposunun bu dövrün hadisələri ilə əlaqəsi barədə məlumat verən başqa tarixi mənbələr həmin faktı təsdiq edir və Koroğlunun tarixi şəxsiyyət olması barədə ehtimalları təsdiqləyir. Koroğlunun şəxsiyyəti haqqında məlumata ilk dəfə 1651-1662-ci illərdə yazılmış salnamələrdə rast gəlirik. Burada kəndli hərəkatından bəhs edilir və onun 23 nəfər görkəmli başçısının ad çəkilir. Bu adlar içərisində Giziroğlu Mustafa bəylə yanaşı, Koroğlunun adı da vardır (1, s. 77).

XVII əsrdə Azərbaycana səyahətə gələn Övliya Çələbi “Səyahətnamə” əsərində də Koroğlunun Azərbaycanda baş verən Cəlalilər hərəkatının iştirakçısı olduğunu qeyd edir və göstərilir ki, həmin dövrdə Koroğlunun adı xalq nəğməkarlarına və aşıqlarına yaxşı məlum idi. Burada Övliyə Çələbi üç yerdə Koroğlu haqqında məlumat verir. İki yerdə dövrün aşıqları və şairlərindən danışarkən onun adını çəkir. Üçüncü dəfə isə onu məşhur qaçaq və hər yerdə böyük hörmət sahibi olan qəhrəman kimi xatırlayır (1, s. 102). Bəzi türk mənbələrində Koroğlunun Dörddivan qəsəbəsində doğulduğu qeyd olunmuşdur. Əsil adı Ruşen Ali olub, Koroğlu adı ilə tanınmışdır. Atasının adı Yusuf olmuşdur. Doğum, ölüm tarixləri bilinməyən, bir əski əfsanə qəhrəmanı olan Koroğlunun adını alan bir şairimizdir.

M. Nəiminin daha sonra Koroğlunun necə asıldığından və onun yoldaşlarının müxtəlif yerlərdə öldüyündən danışır. Bu hadisənin 1650-ci olduğunu göstərir. P. N. Boratan yazır ki, tarixi şəxsiyyət olan Koroğlu milliyətcə türkdür. O, daha sonra göstərir ki, XVI əsrdə Koroğlu adını daşıyan iki nəfər olmuşdur. Onalardan biri cəlalilər hərəkatının iştirakçısı, digəri şair imiş. Başqa bir türk tədqiqatçısı Səadətdin Nüzdet də “Türk ədəbiyyatı tarixi” əsərində Koroğlunun tarixi şəxsiyyət olduğunu təsdiqləmişdir. O, yazır ki, incə ruhlu şair və yenilməz cəngavər olan Koroğlu İran və türk müharibələrində iştirak etmişdir. London çapında da qeyd

edilmişdir ki, Koroğlunun adı XVI əsrdə Azərbaycanda baş vermiş hadisələrlə bağlı olmuşdur. Həmin nəşrin müqəddiməsində deyilir ki, “Koroğlu təkə tayfasından idi”. Tarixdə məlumdur ki, təkəlilər XV əsrdə Azərbaycan dilində danışan və dini görüşləri etibarilə şie-qızılbaş olan yerli Azərbaycan tayfalarına mənsub idilər.

Bu gün bizə aşkar olur ki, A. Xodzkonun Cənubi Azərbaycandan ömrünün son günlərini keçirdiyi Parisə apardığı “Koroğlu” eposunun əlyazması Hacı Mirzə İsgəndərin təşəbbüsü ilə qələmə alınmışdır (2, s. 40). Dastanın söyləyicisi Aşıq Sadıq adı ilə şöhrət qazanmış Sadıq bəy olmuşdur. Əlyazmanı isə əvvəldən-axıra qədər Mahmud xan Dünbülü Dircuy toplamışdır (2, s. 56). Müasir dövrümüzdə Koroğlunu bir neçə versiyaları mövcudur ki, buda Koroğlunun tarixi şəxsiyyət olub-olmadığını təsdiq edir. “Koroğlu” eposunun Azərbaycan və Paris nüsxələrini qarşılaşdırsaq, görərik ki, biz çox hadisələr fərqli xüsusiyyətlərə malikdir.

Paris və Azərbaycan nüsxələrini müqayisə edək:

- Paris nüsxəsi, I məclis: Koroğlunun əsli-nəsəbi Təkə-Türkmənnən kimi göstərilir. Koroğlunun atasının adı Mirzə Sərrafdır və Mirzə Sərraf Sultan Muradın baş ilxıçısıdır. Cins atların Ceyhun çayından çıxdığı göstərilir. Mirzə Sərrafın gözlərini Sultan Murad çıxartdırır və Rövşənin bu nüsxədə 19 yaşı olduğunun və mədrəsədə təhsil aldığı görürük. Rövşən Sultan Muradın yanına gedir və atasının kor olmuş gözləri üçün göy dayçanı (Qırətı) alır. Mirzə Sərraf Rövşənin deşik açıb Qırata baxdığını öyrənəndə, “səni cavan öləsən, oğul, buna işıq dəyib” – deyər qarğış tökür. Misri qılıncı nüsxənin son məclisində görürük. Mirzə Sərrafla Rövşən Sultan Muraddan qisas almaq üçün Çəmlibelədə yurd salırlar, Mirzə Sərraf nücum kitabını Rövşənə verdi və dedi ki, bir parlaq ulduz məğribdə, bir parlaq ulduz da məşriqdə var. Çərşənbə gecəsi o bulağın başına gedərsən, bu kitabda olan duanı oxuyub gözlərini o iki ulduza dikərsən. Duanı oxuyan vaxt o iki ulduz bir-birinə yaxınlaşacaq, ulduzlar yaxınlaşdıqca ağ köpük çıxacaq. Rövşən atasını dediklərini etdi, amma köpüklü sudan gətirə bilmədi və atası ona dedi: “Evin yıxılsın, necə ki, məni öz üzünə həsrət qoydun, səni görüm övlad üzünə həsrət qalasan” – deyər qarğış tökdü. Mirzə Sərraf şie olduğu üçün burda ölür və ölməzdən qabaq oğluna nəsihət edir ki, Azərbaycana qayıt, oraya çatandan sonra İran şahı (Şah Abbas) səni tələb edəcək. Onun yanına gedər və əmrindən çıxmazsan;

- Azərbaycan nüsxəsi: Rövşənin atasının, adı Alı kişi idi və Alı kişi Həsən xanın baş ilxıçısı idi. Cins atların hansı çaydan çıxdığı haqqında məlumat yoxdur. Alı kişinin gözlərini Həsən xan çıxartdırır, Rövşənin yaşı qeyd olunmur. Həsən xandan “Qırətı” və “Dürətı” Alı kişi alır. Alı kişi Rövşənin etdiyi səhvlərə görə qarğış tökmür. Rövşən atasının intiqamını almaq üçün Həsən ağanın evinə gedir və dava edib, Həsən ağanın başını kəsir və Rövşənlə atası yurd salmaq üçün Çəmlibelə gəlirlər. Alı kişi oğluna dedi ki, bu yaxınlarda bir bulaq var, adına Qoşabulaq deyirlər. Yeddi ildən – yeddi ilə cümə axşamı məşriq tərəfdən bir, məğrib tərəfdən də bir ulduz doğar. Bu ulduzlar gəlib göyün üzündə toqquşarlar. Onlar toqquşanda Qoşabulaq köpüklənib daşar. Hər kim Qoşabulağın suyunda çimsə bir igid olar ki, dünyada misri bərabəri tapılmaz. Hər kim Qoşabulağın suyundan içsə aşıq olar. Alı kişi nəsihət verdikdən sonra ölür. Rövşən atasını Qoşabulağın yanında dəfn edir;

- Paris nüsxəsi, II məclis: Koroğlu Azərbaycana gəlmək üçün Xorasanda Dəli Həsənlə vuruşmalı olur (Koroğlu Dəli Həsəni necə məğlub etməsi haqqında məlumat yoxdur). Dəli Həsən yığdığı xəzinəni yarısını Koroğluya peşkək verir və Koroğlu Qaradağ torpağında Göycəbel deyilən yerdə yurd salır. Koroğlu sonra isə Qazlı gölə gedir və bir müddət orda qaldıqdan sonra Çəmlibelə gedir. Koroğlunu bu mübarizədə 777 dəlisi olduğu qeyd olunur;

- Azərbaycan nüsxəsi: Koroğlu Dəli Həsəni məğlub edir və atasının nəsihətinə əməl edərək, Dəli Həsənlə dost olur. Koroğlunun bu mübarizədə 7777 dəlisi olduğu qeyd olunur.

• Paris nüsxəsi, III məclis: Koroğluya xəbər gətirən Xacə Yaqub adlı tacir qardaşı var idi. Kim Koroğluya xəbər gətirsə, onun ayağına kündə vururdu. Koroğlu özü gedib xəbərin doğru olduğunu yoxlayardı. Xəbər doğru olsa, qızıl verər, əgər xəbər doğru deyilsə, həmin adamın başını vurardı. Xacə Yaqub Eyvazın xəbərini Koroğluya gətirir və Koroğlu xəbər gətirəndən şəkil istəyirdi. Qəssab Mir İbrahimin oğlu Eyvazı gətirmək üçün hiyləyə əl atır, amma atasının razılığı olmur. Ərəb Reyhan Eyvazı qaytarmaq üçün arxalarınca gəlir, amma əli boş geri döner. Eyvaz Çəmliyə Nigar xanımdan qabaq gəlir və Koroğlu Eyvazı Rum səfərində gətirir;

• Azərbaycan nüsxəsi: Koroğluya xəbər gətirən Aşıq Cünün idi və Koroğlunun ayağa kündə vurmaq xasiyyəti yox idi. Koroğlu Eyvazı hiylə ilə aparmaq istəyir, lakin Qəssab Alı özü razılıq verir. Koroğlu Eyvazı Türkmən səfərində gətirir;

• Paris nüsxəsi, dörüncü və beşinci məclis: Dəmirçioğlu Koroğlunun ad-sanını eşidib, Çəmliyə üz tutur və Koroğlu Dəmirçioğlunu sınaqdan keçirdib, ona xələt verir. Nigar xanım Koroğlunun ad-sanını eşidib, görməz-bilməzə aşiq olur. Koroğluya xəbər gətirən Bəlli Əhməd olur və Koroğlu Bəlli Əhməddən şəkil alır və ayağına kündə vurdurur. Koroğlu qarıya qonaq olur (Qarı tacir arvadı olub, tacir öldükdən sonra qarı yoxsullaşmışdı). Koroğlu mollaya namə yazdırır, amma molla səhv yazır. Koroğlu naməni oxuyur və naməni yenidən yazdırır, sonra mollaı öldürür. Koroğlu molla paltarı geyinib, Nigarın evinə yollanır; Nigar Koroğlunu ilk dəfə tanımır və cariyələrinə döydürür. Nigar sonda Koroğlunu tanıyır və onunla Çəmliyə gedir. Nigarın Sultan Muradın qızı olduğu qeyd olunur və Koroğlu Nigarı İstanbul səfərində gətirir;

• Azərbaycan nüsxəsi: Koroğlu Dəmirçioğlunu nalbəndə dükanında görür və hiylə ilə Çəmliyə gətirir. Sonda Dəmirçioğlu Koroğlunun dəlisi olmağa razılıq verir. Koroğlu Nigarı gətirmək üçün İstanbula üz tutur. Koroğlu qoca qarıya qonaq olur. Bir möhür düzəldirib, Mirzəyə namə yazdırır (Mirzənin aqibəti Paris nüsxəsindəki kimi olur). Nigar Koroğlunu cariyələrinə döydürmür və onu tanıyıb, Çəmliyə gedir və Nigarın atasının adı qeyd olunmur. Koroğlu Nigarı İstanbul səfərində gətirir;

• Paris nüsxəsi, altıncı məclis: Koroğlunun atını qaçırtmaq istəyən Rum vilayətinin Xunis elində yaşayan Həsən paşadır. Keçəl Həməyə yeddi qızını birini vəd edir. Dona xatunu başqa nüsxədə görürük. Keçəl Həmə ilk dəfə Çəmliyə çatanda Dəli Mehtərlə qarşılaşır və onun köməkçisi olur və Koroğlu Keçəl Həməni görəndə hiyləgər olduğunu bilir, amma Dəli Mehtər Koroğlunu razı sala bilir. Keçəl Həmə söz verir ki, altı aydan sonra gəl Qıratı apar. Koroğlu altı ay gözləyəndən sonra Qıratı gətirmək üçün Rum vilayətinə gəlir;

Çəmliyədən durub gəldim,
Gah ağladım, gahi güldüm,
Qıratı verdim Düratı aldım,
Gəl olma peşman, Koroğlu

• Azərbaycan nüsxəsi: Bu hadisələr on birinci qolda baş verir; Keçəl Həməyi Koroğlunu atını qaçırtmaq üçün Toqatlı Mahmud paşa göndərir. Keçəl Həməyə Dona xatun üçün bu yola əl atır. Keçəl Həməyə ilk rast gələn Koroğlu olur və ona yazığı gəlir. Keçəl Həmə Koroğluya söz verir ki, Toqata gəlsən, Qıratın ilk üzəngisinə özüm basacam;

Çünki oldun dəyirmançı
Çağır gəlsin dən Koroğlu!
Verdin Qırı, aldın Dürü,
Döy başına, yan Koroğlu

• Paris nüsxəsi, yeddinci məclis: Gizir Mustafa bəy Qacar on iki minlik qoşunu ilə Koroğluya qonaq idi və Koroğluya xəbər gəlir ki, qoruğa saysız-hesabsız karvan gəlib.

Koroğlu bac almaq üçün karvan başı ilə döyüşür və məğlub olur. Tacir başı Koroğlunu qonaq edir və beş yüz tümən bac verir. Qoruğa başqa karvan gəlsə də, Koroğlu tək getməyə qorxur və özü ilə Dəmirçioğlunu, Güyümçüoğlunu, Bəlli Əhmədi və Dəli Həsəni aparır və tacir başçıları Dəli Həsəni adını eşidib, altı yüz bacaq verir. Koroğlunu atdan yıxan tacirin başını keçilməz gədikdə vurur və bunu namərdcəsinə etdiyi üçün peşman olur. Sonra tacir başının erməni olduğunu öyrənir;

Hazar dərdün dərmanıdı,
Qızıl gülün xərmənüdür,
Soydum gördüm ermənidi,
Bir sövdəgərə uğradım.

• Azərbaycan nüsxəsi: Giziroğlu Mustafa bəyi “Durna teli” qolunda görürük. Eyvaz, Bəlli Əhməd və Dəmirçioğlu Bağdadda əsir olanda, Giziroğlu Mustafa bəy Koroğluya kömək edir və Koroğlu Giziroğlu Mustafabəyin igidliyini görüb dedi:

Analar oğul doğubdu,
Giziroğlu Mustafa bəy.
Bu dünyaya tək gəlibdi,
Giziroğlu Mustafa bəy.

• Paris nüsxəsi, səkkizinci məclis: Pərizad Qars vilayətində yaşayan Əhməd paşanın qızı idi və alma satan Koroğluya Pərizad xanımın xəbərini verir. Koroğlu Pərizad xanıma aşiq olur və falabaxan libasında Pərizad xanımın yanına gəlir. Koroğlunu kənzilər əzişdirib hovuzda salırlar. Pərizad xanımda Koroğlunun şəkli var idi. Pərizad xanım Koroğluda üzr istəyib, onunla Çəmlibələ getmək istəyir. Ərəb Reyhan xəbər tutur, lakin Koroğlu qaçıb kilsəyə gizlənir; Koroğlunun dəliləri Qarsa gəlirlər. Eyvaz Ərəb Reyhanın başını kəsir, Koroğlunu xilas edir (maraqlı burasındadır ki, Ərəb Reyhanla döyüşməyə qorxur, yalnız Eyvaz döyüşməyə razı olur). Koroğlu Pərizad xanıma Çəmlibələ aparır və Pərizad xanımla evlənib, onu hərəmxanasına yola salır;

• Azərbaycan nüsxəsi: Pərizad xanımın Çəmlibələ gəlməsi olduqca maraqlıdır. Pərizad xanım Cəfər paşanın qızıdır. Ağcaquzu isə Hasan paşanın oğlu olduğu bilinse də, amma Koroğlunun oğludur. Pərizad xanım və Ağcaquzu bir-birin sevir və bütün qollardan fərqli olaraq, bu qolda Pərizad xanım cadugarlığı bilir. Pərizad pələng olub gözdən itir. Ağcaquzu kömək üçün Koroğluya yanına gedir və Koroğlu Pərizadı razı salıb, oğlu Ağcaquzu ilə evləndirir. Həzrəti Əli Koroğluya kömək edir və sonra qeybə çəkilir;

• Paris nüsxəsi, doqquzuncu məclis: Giziroğlu Mustafa bəy Koroğluya qonaq idi. Mustafa bəy Durna əti istəyir. Koroğlunu dəliləri Toqata gedirlər və Həsən paşa onları əsir alır. Koroğlu ilə Mustafa bəy çiyin-çiyinə döyüşüb, dəliləri azad edirlər və Koroğlu Həsən paşanın başını vurur;

• Azərbaycan nüsxəsi; bu hadisələri, biz “Durna teli”də görürük; bu qolda Çəmlibəlin xanımları durna teli istəyirlər və dəlilər Bağdada gedib, Aslan paşaya əsir düşürlər. Koroğlu döyüşə girən zaman Giziroğlu Mustafa bəydə kömək edir. Koroğlu Aslan paşanın başını vurur.

• Paris nüsxəsi, onuncu məclis: burdakı hadisələri, biz Azərbaycan nüsxəsində görmürük. Tərcəm elində yaşayan, Nəzər Cəlalə Koroğluya qonaq idi. Nəzər Cəlalə Eyvazın gözəlliyini eşidib, Çəmlibələ gəlmişdi, amma Eyvaz Nəzər Cəlalə ilə dalaşır və Çəmlibəli tərk edir. Eyvaz Koroğludan (Nəzər Cəlalə ilə Eyvaz dalaşanda, Koroğlu qonağa heçnə demir) qisas almaq üçün Bolu bəylə əhd-peyman edir. Koroğlu ilə döyüşə girsələrdə, məğlub olurlar və Koroğlu Eyvazı bağışlayır, amma Bolu bəyi öldürmək istəyir. Bolu bəy qızının birini Koroğluya vəd edir. Koroğlu Dəli Mehtərlə Bolu bəyin qızını evləndirir;

• Paris nüsxəsi, on birinci məclis: bu məclisdəki hadisələr onuncu məclislə səsləşir. Eyvaz Dəmirçioğlu şüşəpərlə vurur, amma Koroğlu Eyvaza heçnə demir. Dəmirçioğlu Giziroğlu Mustafa bəyin yanına gəlir, Koroğluya döyüşmək üçün onu razı salır və Mustafa bəylə Dəmirçioğlu Çəmliyə gedib, Koroğlunun otağına səssizcə girirlər. Koroğlunun Mustafa bəyi tərif etməsi eşidir və Koroğlu ilə Dəmirçioğlunu barışdırır; Koroğlu:

Bir atadan beş olaydı,
Bahadur yoldaş olaydı,
O mənə qardaş olaydı,
Bir bəy oğlu Mustafa bəy.

• Paris nüsxəsi, on ikinci məclis: Həsən paşa vəd edir ki, kim mənə Koroğlunu tutub gətirsə, qızım Dona xatunu ona verəcəyəm. Bolu bəy Koroğlunu tutmaq üçün Çəmliyə gəlir və Koroğlu aşiq libasında əsir düşsə də, hiylə ilə canını qurtarır. Bolu bəy Koroğluya həqiqəti söyləyir, Koroğlu əsir kimi getməyə razı olur, amma Bolu bəy verdiyi vədləri tutmur. Koroğluyu quyuya salırlar. Koroğlunu İsabala adlı aşiqi xilas edir və Bolu bəyin başını kəsirlər və Koroğlu Dona xatunu da Çəmliyə gətirib, İsabalağa alır;

• Azərbaycan nüsxəsi: Dona xatunu biz, “Həmzənin Qıratı aparması” qolunda görürük. Dona xatun Keçəl Həmzə ilə evlənir. Dona xatun Toqatlı Mahmud paşanın qızıdır;

• Paris nüsxəsi, on üçüncü məclis: bu hadisələri də Azərbaycan nüsxəsində görmürük; Koroğlu qocalandan sonra ibadətə məşğul olur. Koroğlu II Şah Abbasın yanına sonra isə Məkkəyə getmək üçün Çəmliyə yola çıxır. Şah Abbas çoxdan belə bir fərman vermişdi ki, kim Koroğlunun başını gətirsə, onu orduya sərkərdə qoyacam. Koroğlu yolda II Şah Abbasın nöqərləri ilə qarşılaşır; Almas xan və Bəhram xan Koroğlu tutur və Qıratın və Koroğlunun başını vurur və II Şah Abbas aparırlar. II Şah Abbas verdiyi fərmana görə peşman olur və nöqərlərini zindana salır. Koroğlunun dəliləri Koroğlunu axtarmaq üçün İsfahana gəlirlər və II Şah Abbas onları qarşılayır sonra Koroğlunun başına gələnləri nağıl edir və nöqərləri dəlilərə verir. Dəlilər Koroğlunun başını vuranları qiymə-qiymə edirlər. Koroğlunun qəbri üstündə günbəz tikirlər və II Şah Abbas Çəmliyə elini Eyvazın adına yazıb ona çoxlu ənəm yolladı.

• Azərbaycan nüsxəsi, on səkkizinci qol: bu qolda Koroğlunun qocaldığını və bütün dəliləri başından dağıtdığını görürük. Koroğlu ilə Nigar yol ilə gedəndə oğruların padşahın xəzinəsini oğurlamaq istədiyini görür və oğruları tutub padşaha verir və padşah qocanın Koroğlu olduğunu biləndə tutub zindana atır. Koroğlu zindandan qaçır və dəlilərini başına yığıb, padşahla mübarizə aparır və qalib gəlir. Koroğlu və dəliləri sonuna kimi Çəmliyə yaşayır.

Ədəbiyyat

1. “Koroğlu” dastanı. “Lider Nəşriyyat”, Bakı-2005, 549 s.
2. “Koroğlu” dastanı. “Şərq-Qərb”, Bakı-2005, 224 s.

МИСТИЧЕСКИЙ КОРОГЛУ, ИЛИ НАСТОЯЩИЙ ИСТОРИЧЕСКИЙ ГЕРОЙ

Бадалов Ниджат Мурад оглы

Резюме

В статье личность Кёроглу анализируется в широком аспекте. Ссылаясь на некоторые исторические источники, были проведены исследования двух экземпляров эпоса «Кёроглу» с целью доказать, что Кёроглу — исторический или обычный эпический герой, созданный любовниками. Турецкие источники систематически

изучались и делались обобщения. Парижские и азербайджанские копии показаны в сравнительном виде. Анализируя копии, становится ясно, что Кероглу действительно был исторической личностью, но как он умер, сказать очень сложно.

MYSTICAL KOROGLOU, OR A REAL HISTORICAL HERO

Badalov Nijat Murad

Summary

In the article, Koroglu's personality is analyzed from a broad perspective. Referring to some historical sources, research was carried out on two copies of the Koroglu epic in order to prove that Koroglu is a historical or ordinary epic hero created by lovers. Turkish sources were systematically studied and generalizations were made. Parisian and Azerbaijani copies are shown in comparative form. Analyzing the copies, it becomes clear that Koroglu was indeed a historical figure, but how he died is very difficult to say.

Rəyçi dos.İradə Axundova

Daxil olduğu tarix 27 yanvar 2024-cü il